

policie

JO NESBØ

FLEET

Jo Nesbø

Policie

policie **JO NESBØ**

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2013

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Kateřina Křišťůfková 2015

ISBN 978-80-7473-309-3 (PDF)

Věnováno Knutovi Nesbømu, fotbalistovi, kytaristovi,
kámošovi, bráchovi

ČÁST I.

Prolog

Odpočívala uvnitř, za dvířky.

Vnitřek rohové skříňky byl cítit starým dřevem, střelným prachem a olejem. Když oknem přilehlé místnosti zasvítilo dovnitř slunce, prošel klíčovou dírkou ve dvířkách skříňky proužek světla ve tvaru přesýpacích hodin a pak se – jestliže se slunce nacházelo ve správném úhlu – matně zatřpytil na pistoli ležící na prostřední polici.

Zbraň byla ruská Oděsa, kopie známější pistole Stečkin.

Měla pohnutou minulost, s litevskými kulaky doputovala na Sibiř, v jižní části Sibíře se stěhovala z jednoho urckého hlavního stanu do druhého, chvíli ji vlastnil *ataman*, vůdce kozáků, který ji držel v ruce v okamžiku, kdy ho zabili policisté, až skončila doma u ředitele tagilské věznice, jenž byl sběratelem zbraní. Nakonec tu neforemnou automatickou obludnost dovezl do Norska jistý Rudolf Asajev, který až do svého zmizení řídil obchody se syntetickým, heroinu podobným opioidem jménem violin, a udržoval si tak monopol na osloském trhu s drogami. Ve stejném městě, konkrétně v Holmenkollenské ulici, v domě Ráchel Faukeové, se zbraň nacházela dosud. Do jejího zásobníku se vešlo dvacet

nábojů Makarov ráže devět krát osmnáct milimetrů a z pistole bylo možné pálit jednotlivě nebo v dávkách. Teď v zásobníku zbývalo dvanáct nábojů.

Tři kulky byly vypáleny na konkurenční kosovsko-albánské drogové dealery, přičemž pouze jediná z nich se úspěšně zaryla do masa.

Další dvě kulky zabily Gusta Hanssena, mladého zloděje a drogového dealera, jenž zpronevěřil Asajevo-
vy peníze i zboží.

Pistole byla nadále cítit třemi posledními výstřely, které zasáhly hlavu a hrudník bývalého policisty Harryho Holea, vyšetřujícího právě vraždu Gusta Hanssena. Místo činu bylo v obou případech stejné: Hausman-
nova ulice 92.

Policie nedokázala vraždu Gusta Hanssena vyřešit a osmnáctiletého mladíka, jehož v této souvislosti nejprve zatkla, posléze propustila. Mimo jiné proto, že policisté nenašli ani vražednou zbraň, ani pojitko mezi ní a oním mladíkem. Ten se jmenoval Oleg Fauke a každou noc se probouzel, zíral do tmy a slýchal ony výstřely. Nikoli ty, jimiž zabil Gusta Hanssena, nýbrž ty druhé. Ty, které vypálil na policistu, jehož během svého dospívání považoval za otce, na policistu, jenž – jak si v duchu přál – by se jednou mohl oženit s jeho matkou Ráchel. Harry Hole. Ve tmě se do něj vpaloval Harryho pohled a Oleg pak myslíval na pistoli, nalézající se kdesi daleko v rohové skřínce, a doufal, že už ji nikdy v životě neuvidí. Že už ji nikdy nikdo neuvidí. Že bude takhle odpočívat navěky.

Odpočíval uvnitř, za dveřmi.

Sřežený nemocniční pokoj byl cítit léky a malířskou barvou. Monitor vedle lůžka zaznamenával srdeční činnost.

Isabelle Skøyenová, radní pro sociální problematiku osloské radnice, a Mikael Bellman, čerstvý vrchní policejní náčelník, doufali, že už ho nikdy v životě neuvidí.

Že už ho nikdy nikdo neuvidí.

Že bude takhle odpočívat navěky.

Kapitola 1

Město mělo za sebou jeden z těch dlouhých teplých zářijových dní, kdy světlo mění Osloský fjord v roztavené stříbro a rozžhavljuje nízké stráně, nyní již vykazující první známky podzimu. Byl to jeden z těch dní, kdy obyvatelé Osla přísahají, že se odsud nikdy v životě neodstěhují. Slunce klesalo za Ullernský kopec a poslední paprsky ploše hladily krajinu, hladily nízké střízlivé činžáky svědčící o skromné minulosti města, hladily nákladné půdní byty s terasami svědčícími o ropném zázraku, který Norsko náhle proměnil v nejbohatší zemi na světě, hladily fetáky v horní části fagerborského parku nalézajícího se v tom malém, vzorně uspořádaném městě, kde dochází k většímu počtu předávkování než v jiných, osmkrát větších evropských městech. Hladily zahrady, v nichž mají trampolíny ochrannou síť a nikdy na nich neskáče větší počet dětí než tři, jak doporučuje návod k použití. A hladily také stráně a lesy obklopující v půlkruhu ten takzvaný osloský kotel. Slunce nechťelo město opustit, natahovalo paprscité prsty, jako by mávalo na rozloučenou z okna vlaku.

Ráno přitom přineslo studené jasno a ostré světlo jako z lamp na operačním sále. Během dne teplota vystoupala, nebe změnilo barvu na tmavší modrou a vzduch se

stal příjemnějším. Právě díky tomu je září nejbáječným měsícem v roce. Po měkkém a opatrném nástupu soumraku se pak ovzduší ve vilových čtvrtích rozese-
tých po kopcích směrem k jezeru Maridalsvannet roz-
vonělo jablky a prohrátými smrkovými lesy.

Erlend Vennesla se blížil k vrcholu posledního kopce. Cítil už kyselinu mléčnou, avšak soustředil se na to, aby se do náslapných pedálů opíral správně kolmo a kole-
na měl přitom mírně vtočená. Protože správná technika je důležitá. Zvláště přepadne-li člověka únava a mozek dostane chuť změnit polohu, aby tělo zatěžovalo méně unavené, ale také méně výkonné svalové skupiny. Cítil, jak tuhý rám kola pohlcuje a využívá každý watt, který do něj šlapáním přenáší, uvědomil si, jak zrychlil, když přehodil na těžší převod. Vstal a začal šlapat ve stoje, přitom se snažil udržovat stejnou frekvenci, kolem de-
vadesáti šlápnutí za minutu. Pohlédl na měřič tepu. Sto šedesát osm. Namířil světlo čelovky na displej GPS na-
vigace připevněné na řidítkách. Navigace byla vybave-
na podrobnou mapou Osla a okolí a aktivním vysíla-
čem. Kolo s příslušenstvím ho stálo víc, než kolik by si jako nedávno penzionovaný vyšetřovatel vražd přísně vzato mohl dovolit. Avšak protože se mu nyní nabízely jiné životní výzvy, bylo nutné udržovat se ve formě.

Upřímně řečeno: výzev se mu nabízelo méně.

Kyselina mléčná ho teď páčila ve stehnech a v lýt-
kách. Bolelo to, byl to však i báječný příslib věcí bu-
doucích. Endorfinový mejdan. Rozbolavělé svaly. Dob-
ré svědomí. Pivo s manželkou na balkoně, pokud tedy
teplota po západu slunce prudce nepoklesne.

Najednou byl nahoře. Cesta se narovнала a před
ním leželo jezero Maridalsvannet. Zpomalil. Byl na
venkově. Vlastně to je absurdní, že po patnácti minu-
tách intenzivního šlapání do pedálů směrem z centra
evropského hlavního města je člověk najednou obklo-

pen statky, poli a hustým lesem s turistickými stezkami mizícími ve večerní tmě. Na temeni, pod antracitovou cyklistickou helmou značky Bell, která sama o sobě stála totéž co dětské kolo, jež koupil k šestým narozeninám své vnučce Line Marii, ho zasvědčil pot. Přílbu si však nesundal. Příčinou většiny úmrtí u cyklistů jsou úrazy hlavy.

Podíval se znovu na měřič tepu. Sto sedmdesát pět. Sto sedmdesát dva. Vítaný závan vzduchu sem zezdola z města přinesl ozvěnu vzdáleného jánotu. To musí být z Ullevålského stadionu, dneska večer se tam hraje mezinárodní zápas. Se Slovenskem nebo Slovinskem. Erlend Vennesla si na okamžik představil, že ten jánot patří jemu. Už nějakou dobu mu nikdo nezatleskal. Naposledy to muselo být na rozlučkovém večírku ve čtvrti Bryn, když odcházel z Kriposu. Šlehačkový dort, projev jeho šéfa Mikaela Bellmana, který od té doby neochvějně udržoval kurz k postu vrchního policejního náčelníka. Erlend si nechal zatleskat, střetl se s pohledy kolegů, poděkoval jim, a dokonce se mu maličko sevřelo hrdlo, když měl přednést jednoduchou, krátkou děkovnou řeč založenou na faktech, jak v Kriposu velela tradice. Coby vyšetřovatel vražd zažil světlé i slabé chvílky, velkým přehmatům se však vyhnul. Alespoň pokud ví – na něco takového člověk nikdy nedostane stoprocentní odpověď. Ačkoli v dnešní době, kdy analýza DNA udělala tak výrazný pokrok a vedení policie naznačilo, že ji využije u některých starých případů, hrozí, že člověk právě takovou odpověď dostane. Novou odpověď. Závěr. V případě neobjasněných případů to je v pořádku, Erlend však nechápal, proč hodlají mrhat finančními zdroji a hrabat se i v případech, které jsou dávno vyřešené a uzavřené.

Tma zhoustla, a přestože svítily pouliční lampy, jen tak tak že neminul dřevěnou ceduli ukazující do lesa.

Tady to je. Přesně jak si to pamatuje. Odbočil ze silnice a dostal se na měkkou lesní cestičku. Jel co možná nejpomaleji, aniž by ztratil rovnováhu. Kužel světla jeho čelovky, připevněné na helmě, těkal po cestičce a zarážel se o temnou stěnu smrků po obou stranách. Přes cestu mu přebíhaly stíny, ustrašeně a chvatně, proměňovaly se a mizely v skrytu. Přesně tak si to představoval, když se snažil vžít se do její situace. Jak utíkala, prchala se svítilnou v ruce, a jak pak byla tři dny držena v zajetí a znásilňována.

A když v témže okamžiku zahlédl světlo, které se ve tmě před ním rozzářilo, na chvíličku si pomyslel, že to je její svítilna, že ta dívka tu zase utíká a že on sám jede na motorce, která ji pronásleduje, která ji dohání. Světlo před ním se třepotalo a pak ho zpříma ozářilo. Zastavil, slezl z kola. Čelovkou si posvítil na měřič tepu. Už je pod stovkou. To není špatné.

Uvolnil si zapínání pod bradou, sundal si helmu a podrbl se na temeni. Bože, to je příjemné. Zhasl čelovku, pověsil helmu na řídítka a vedl kolo směrem ke světlu. Helma se kolébala a narážela mu do zápěstí.

Zastavil se před světlem, které se zhouplo vzhůru. Silný paprsek ho zaštípal v očích. Oslepil ho a Erlend Vennesla si uvědomil, jak nadále ztěžka dýchá, že to je zvláštní, když tep má tak nízký. Vytušil pohyb, cosi za tím velkým chvějícím se kruhem světla se pozvedlo, zaslechl ve vzduchu tiché zapísknutí a v téže chvíli ho napadla zvláštní myšlenka. Že to neměl dělat. Že si neměl tu helmu sundavat. Že příčinou většiny úmrtí u cyklistů...

Jako by se mu mozek zakoktal, jako by čas poskočil, jako by na okamžik vypadl obraz.

Zíral užasle vpřed a uvědomil si, jak mu po čele stéká teplá kapka potu. Promluvil, avšak slova nedávala smysl, jako by ve spojení mezi mozkem a ústy došlo

k závadě. Opět zaslechl ono tiché zapísknutí. Vzápětí zvuk dozněl. Veškeré zvuky zmizely, neslyšel už ani svůj dech. Zjistil, že klečí a že se kolo pomalu převrací do strouhy. Před očima mu tančilo žluté světlo, avšak zmizelo ve chvíli, kdy mu kapka potu doputovala na hřbet nosu, stekla mu do očí a oslepila ho. Pochopil, že to není pot.

Při třetím úderu měl dojem, jako by mu hlavou a krkem pronikl do těla rampouch. Všechno ztuhlo.

Nechci umřít, pomyslel si a pokusil se na obranu zvednout nad hlavu paži, nebyl však schopen pohnout jediným údem a došlo mu, že je ochrnutý.

Čtvrtou ránu už nezaznamenal, ale podle pachu mokré hlíny došel k závěru, že nyní leží na zemi. Několikrát zamrkal a do jednoho oka se mu vrátil zrak. Přímo před obličejem uviděl stát v blátě pár velkých špinavých holin. Podpatky se zvedly a holiny se mírně odlepily od země. Přistály. Pohyb se opakoval, podpatky se zvedly a holiny se odlepily. Jako by útočník poskakoval. Poskakoval, aby mohl do úderů napřít ještě víc síly. Poslední pomyšlení, které Erlendu Venneslovi projelo mozkem, bylo, že musí udržet v paměti, jak se jmenuje jeho vnučka, že nesmí zapomenout její jméno.

Kapitola 2

Policejní inspektor Anton Mittet vytáhl z malého červeného kávovaru Nespresso D290 poloplnný plastový pohárek, sehnul se a postavil ho na zem. Nebyl tu žádný kus nábytku, na který by ho mohl odložit. Pak jednou rukou obrátil dnem vzhůru podlouhlou krabičku, nechal si do dlaně vklouznout novou kapsli, automaticky zkontroloval, že tenká kovová fólie není proděravělá, že je kapsle nepoužitá, a vzápětí ji zasunul do kávovaru. Postavil pod trysku prázdný plastový pohárek a stiskl jedno ze svítících tlačítek.

Hleděl na hodinky, přístroj zatím supěl a sténal. Brzy bude půlnoc. Střídání směn. Doma na něj čekají, jemu však připadalo, že ji nejdřív musí zasvětit do úkolu, přece jenom je to pouhá studentka policejní akademie. Silje – jmenuje se tak? Anton Mittet zíral na trysku. Kdyby byl jeho kolega muž, také by mu donesl kávu? Nevěděl, a koneckonců je to jedno, snažil se odpovídat si na podobné otázky dávno vzdal. Panovalo tu takové ticho, že slyšel, jak do pohárku dopadly poslední, téměř čiré kapky. V kapsli už nezbylo víc barviva ani chuti, důležité však je dostat do sebe všechno, pro slečinku to bude dlouhá noční služba. Nikdo jí nebude dělat společnost, nic se nebude dít,

bude jen zírat na nenatřené holé betonové zdi interiéru Říšské nemocnice. Proto ho napadlo, že si s ní před odchodem vypije kávu. Vzal oba pohárky a vydal se zpět. Mezi stěnami se rozléhala ozvěna jeho kroků. Míjel zavřené, zamčené dveře. Věděl, že za nimi nic ani nikdo není, jen další holé zdi. Při stavbě Říšské nemocnice Norové pro jednu mysleli na budoucnost, dobře věděli, že nás bude víc, budeme starší, nemocnější, budeme toho víc potřebovat. Byli tehdy předvídaví, podobně jako Němci se svými dálnicemi a Švédové s letišti. Vnímalo to tak ale těch pár automobilistů, kteří ve třicátých letech v osamělém majestátu křižovali německý venkov po obřích betonových silnicích, vnímali to tak švédští cestující spěchající někdy v šedesátých letech naddimenzovanými halami letiště Arlanda, uvědomovali si, že tam straší? Straší tam navzdory tomu, že je vše zbrusu nové, neposkvrněné, že zatím nikdo nezahynul při autohavárii nebo leteckém neštěstí. Světlomety auta můžou kdykoli zachytit bledou zkrvavenou rodinku stojící na krajnici a zírající bezvýrazně do světla, otec probodnutý, matka s obličejem obráceným vzad, dítě s údy jenom na jedné straně. Zpoza plastového závěsu u zavazadlového pásu v příletové hale na Arlandě se mohou náhle vynořit ohořelé, stále ještě žhnoucí mrtvoly a s němými výkřiky na rozevřených rtech, z nichž se kouří, se propálit do gumového pásu. Nikdo z lékařů mu nedokázal vysvětlit, k čemu by se mělo později toto křídlo využít, jisté bylo jedině to, že za všemi těmi dveřmi budou umírat lidé. Vznášelo se to už ve vzduchu, neviditelná těla s neklidnými dušemi již byla hospitalizována.

Anton zabočil za roh a otevřela se před ním další chodba, spoře osvětlená, stejně holá a tak symetricky pravoúhlá, až to vytvářelo podivuhodný optický klam: uniformovaná dívka sedící na židli úplně na konci

vypadala jako maličký obrázek na ploché zdi přímo před ním.

„Vzal jsem vám taky,“ pronesl, když došel až k ní. Kolik jí může být? Dvacet? Trochu víc. Možná dvaadvacet.

„Děkuju, ale mám vlastní,“ odpověděla a z batůžku odloženého vedle židle vytáhla termosku. V hlase se jí ozvalo téměř nepatrné zhoupnutí, možná pozůstatek nějakého severonorského dialektu.

„Tohle je lepší,“ namítl, s rukou stále napřaženou.

Dívka zaváhala. Pohárek přijala.

„A je zdarma,“ dodal Anton a diskrétně ukryl ruku za zády, kde si třel popálené špičky prstů o chladivou látku bundy. „Máme ten kávovar jenom pro sebe. Stojí v chodbě u...“

„Viděla jsem ho cestou,“ odpověděla dívka. „Jenomže v pokynech se píše, že za žádných okolností nesmíme spustit z očí dveře pacientova pokoje, proto jsem si přinesla kafe z domova.“

Anton upil ze svého pohárku. „To je sice pravda, ale sem míří jediná chodba. Jsme ve třetím patře a mezi tímhle místem a kávovarem nevedou žádné dveře na jiná schodiště nebo do jiných oddělení. I kdybychom si šli pro kafe, nikdo kolem nás neprojde.“

„To mě sice uklidňuje, přesto myslím, že se budu držet pokynů.“ Usmála se na něj. A vzápětí, možná aby vyvážila tu implicitní výtku, upila z pohárku.

Anton pocítil záchvěv podráždění a už se chystal pronést cosi o tom, že samostatné myšlení přichází spolu se zkušenostmi, avšak nestihl úvahu dokončit, protože jeho pozornost upoutalo cosi o kus dál v chodbě. Zjevila se tam bílá postava, která vypadala, jako by se vznášela nad podlahou směrem k nim. Zaslechl, jak Silje vstala. Postava nabyla pevnějších tvarů. Proměnila se v kyprou blondýnu ve volném nemocničním oděvu zdravotní

sestry. Anton věděl, že blondýna má službu a že zítra večer bude mít volno.

„Dobry večer,“ pozdravila je sestra se šibalským úsměvem, zamávala na ně dvěma injekčními stříkačkami a vykročila ke dveřím. Už brala za kliku.

„Počkejte,“ zarazila ji Silje a postoupila k ní. „Můžu vás požádat, abyste mi ukázala služební průkaz. Znáte dnešní heslo?“

Sestra se užasle podívala na Antona.

„Pokud se tedy za vás můj kolega nezaručí,“ dodala Silje.

Anton přikývl: „Jen běžte dovnitř, Mono.“

Sestra otevřela dveře a Anton se za ní zadíval. V potměšlém místnosti zahlédl přístroje u postele a prsty vyčínající v nohách postele zpod přikrývky. Pacient byl tak vysoký, že mu museli opatřit delší lůžko. Dveře se zavřely.

„Dobře,“ podotkl Anton a usmál se na Silje. Poznal na ní, že se jí to nelíbí. Že ho považuje za šovinistu, který právě oznámkoval svou mladší kolegyni. Ztraceně, je to studentka, má se přece v praxi učit od zkušenějších policistů. Pohupoval se na podpatcích, nebyl si jistý, jak má k té situaci přistoupit. Silje ho předběhla:

„Jak jsem říkala, četla jsem pokyny. A vás už asi doma čekají.“

Zvedl pohárek k ústům. Co může vědět o jeho osobním životě? Je to snad nějaká narážka? Například na něj a na Monu? Na to, že ji párkrát večer po službě odvezl domů a tím to neskončilo?

„Máte na batohu samolepku s medvídkem,“ vysvětlila s úsměvem.

Dlouze upil kávy. Odkášlal si. „Nespěchám. Je to vaše první služba a měla byste využít příležitosti, pokud vás něco zajímá. V pokynech se nepíše všechno, víte.“ Přeshlápl. Doufal, že zaslechla ten podtext a pochopila ho.